

**АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ
ТА ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА
(НА ПРИКЛАДІ АТ «ВІННИЦЯОБЛЕНЕРГО»)**

Крюковська Софія Олексіївна

студентка

Одеського національного економічного університету

Чернишова Людмила Вікторівна

кандидат економічних наук,

доцент кафедри бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту

Одеського національного економічного університету

В аналітиці фінансів підприємства ключовими показниками, які використовуються для оцінки його стану, є платоспроможність та фінансова стійкість. Платоспроможність визначає, наскільки підприємство здатне вчасно виконувати свої фінансові зобов'язання, а фінансова стійкість вказує на здатність утримувати стійкий фінансовий стан в довгостроковій перспективі [1].

Велике значення розв'язанню важливих проблем, пов'язаних з оцінкою платоспроможності та фінансової стійкості підприємств, надають такі відомі вчені, як О.Я. Базилінська, Л.В. Чернишова, Б.М. Литвин, М.В. Стельмах, М. Фурсова, С.С. Степанчук, Л.О. Шульга, Н.В. Маєвська та інші.

В даній темі ми розглянемо ключові аспекти аналізу платоспроможності та фінансової стійкості підприємства, щоб зробити обґрунтовані висновки щодо його фінансового здоров'я та ефективності управління ресурсами.

Платоспроможність – це здатність суб'єкта господарювання погашати свої довгострокові борги. Іншими словами, це здатність суб'єкта господарювання виконувати фінансові зобов'язання, які виникли або плануються понести, використовуючи фактичну вартість у його розпорядженні та ліквідність [2].

Ліквідність означає можливість продати активи в короткий термін і без значних витрат. Ліквідність компанії означає її здатність швидко продати активи та отримати кошти для оплати зобов'язань. Це відношення вартості його високоліквідних активів до його короткострокової заборгованості (таблиця 1).

Коефіцієнт загальної ліквідності на початок та кінець року є меншим за норматив (норматив 2-2,5), але спостерігаємо позитивну динаміку Кзл., яка протягом року зростає від 0,894 до 0,958, що свідчить про те, що платоспроможність підприємства підвищилась.

**Показники платоспроможності підприємства
АТ «Вінницяобленерго» за 2022 рік**

Показники	На початок року	На кінець року	Норматив	Відхилення за рік
01	02	03	04	05
1. Коефіцієнт загальної ліквідності, Кзл	0,894	0,958	>2-2,5	0,064
2. Коефіцієнт поточної ліквідності, Кпл	0,851	0,934	>1	0,083
3. Коефіцієнт абсолютної ліквідності, Кал	0,043	0,135	>0,2-0,5	0,092

Джерело: власний аналіз на основі річного звіту АТ «Вінницяобленерго» за 2022 рік

Коефіцієнт ліквідності на початок року становив 0,851, що свідчить про можливість погашення 85,1% поточних зобов'язань за рахунок споживання коштів та очікуваних фінансових надходжень (дебіторська заборгованість), що не відповідає нормативу. Подібна тенденція спостерігалась і на кінець року, але з покращенням на 0,083, що означає, що спроможність погашення поточних зобов'язань ВАТ «Вінницяобленерго» становила лише 93,4%, що також не відповідає критеріям (>1).

Значення коефіцієнта абсолютної ліквідності на початок і кінець року не відповідають нормативам (норматив >0,2-0,5). Якщо на початок періоду ВАТ «Вінницяобленерго» змогло погасити 4,3% своїх короткострокових зобов'язань, то на кінець періоду вже 13,5%, тобто спостерігається тенденція до зростання Кал.

Якщо компанія є фінансово стабільною, це означає, що вона має високу платоспроможність і здатна вільно та ефективно використовувати кошти. У таблиці 2 наведено оцінку фінансової стійкості АТ «Вінницяобленерго» у 2022 році для розуміння ефективності його діяльності.

Забезпечення ефективного функціонування бізнесу потребує економічно ефективного управління його діяльністю, що значною мірою залежить від уміння аналізувати бізнес [3, с. 34].

Науковці поділяють фінансову стійкість на чотири основні типи: абсолютна, нестійка та кризова [4, с. 642].

Виходячи з даних, поданих у таблиці 2, можна простежити, що тип фінансової стійкості є стабільно кризовим, тобто підприємство знаходиться на межі банкрутства. Основною ознакою кризового стану є те, що грошові кошти, короткострокові цінні папери та дебіторська заборгованість не можуть навіть покрити свою кредиторську заборгованість і прострочені кредити.

**Аналіз фінансової стійкості підприємства
АТ «Вінницяобленерго» за 2022 рік**

(тис. грн)

№ рядка	Показник	На початок	На кінець
		звітного року	звітного року
	01	02	03
1.	Власний капітал	1536596	1742641
2.	Необоротні активи	1634216	1822831
3.	Власні обігові кошти	-97620	-80190
4.	Довгострокові зобов'язання	48754	40177
5.	Наявність власних і довгострокових джерел покриття запасів	-48866	-40013
6.	Короткострокові кредити та позики	32000	41330
7.	Загальний розмір основних джерел покриття запасів	-16866	+1317
8.	Запаси	19803	22668
9.	Надлишок (+) або нестача (-) власних обігових коштів	-117423	-102858
10.	Надлишок (+) або нестача (-) власних коштів і довгострокових кредитів і позик	-68669	-62681
11.	Надлишок (+) або нестача (-) основних джерел покриття запасів	-36669	-21351
12.	Тип фінансової стійкості	0;0;0	0;0;0

Джерело: власний аналіз на основі річного звіту АТ «Вінницяобленерго» за 2022 рік

Компанія повинна негайно звернути увагу на вирішення фінансових проблем, скоротити запаси, збільшити джерела формування запасів, вжити заходів для виходу з кризи.

Висновки. Виходячи з проведеного аналізу, чітко видно, що платоспроможність та фінансова стійкість АТ «Вінницяобленерго» є дуже нестійкими, навіть критичними. На це могло вплинути багато факторів, здебільшого воєнний стан в Україні. Війна призвела до зменшення платоспроможності підприємства через зниження обсягів продажів, заборгованості клієнтів та збільшення ризику неплатежів. Також аналізоване підприємство – це інфраструктурний об'єкт, який постійно знаходиться під загрозою влучання з боку країни-агресора.

Загалом, можна зробити висновок, що підприємству АТ «Вінницяобленерго» слід ретельно аналізувати можливі ризики та формувати резерви для забезпечення фінансової стійкості. Це може включати створення резервного фонду та розробку планів надзвичайних ситуацій. Також підприємству слід розглянути співпрацю з державними органами та міжнародними організаціями для отримання фінансової та іншої підтримки. Це може включати податкові пільги, кредити та інші заходи.

Список використаних джерел:

1. Король В. Методичні розбіжності оцінки кредитоспроможності в системі аналізу фінансового стану підприємства. *Економіка. Фінанси. Право*. 2016. № 5. С. 41–49.
2. Чернишова Л. В. Економічний аналіз суб'єктів господарювання: перспективи розвитку. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*. Одеса, 2022. № 8 (297). С. 40–47. URL: <http://n-visnik.oneu.edu.ua/collections/2022/297/pdf/40-47.pdf>
3. Волкова Н.А. Економічний аналіз за видами діяльності. Одеса : ОНЕУ, 2018. 181 с.
4. Савицька Г.В. Аналіз господарської діяльності підприємства. 2012. 704 с.